

Sygn. akt V KK 438/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Roman Sądej

SSA del. do SN Dorota Wróblewska (sprawozdawca)

Protokolant Anna Kowal

w sprawie **K. Spółka z o.o.**

o pociągnięcie do odpowiedzialności podmiotu zbiorowego,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 29 stycznia 2013 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego,
na korzyść podmiotu zbiorowego
od wyroku Sądu Rejonowego w O.
z dnia 27 czerwca 2008 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w O.**

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem z dnia 30 stycznia 2007 r., Sąd Rejonowy w O., na podstawie art. 17 § 1 k.k.s. i art. 18 § 1 k.k.s., udzielił zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności L. K., oskarżonej o popełnienie przestępstw z art. 77 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i z art. 56 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i orzekł wobec wymienionej karę grzywny w kwocie 1550 zł.

Wyrok ten stał się podstawą do złożenia przez Prokuratora Okręgowego – w oparciu o art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661 z późn. zm. - określanej dalej jako u.o.p.z. lub ustawa) wniosku z dnia 31 maja 2007 r. o orzeczenie odpowiedzialności karnej podmiotu zbiorowego – „K.” Spółka z o.o. z siedzibą w B. za czyn zabroniony pod groźbą kary, stanowiący przestępstwo skarbowe z art. 77 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s., popełnione przez prezesa w/w spółki L. K., polegające na tym, że pełniąc funkcję prezesa „K.” Spółka z o.o., nie wpłacała w ustawowo określonych terminach do 20-go każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, na konto Urzędu Skarbowego w O. jako płatnik, zaliczki miesięcznej podatku dochodowego od wypłat dokonanych pracownikom za okres: I/2005 r. – 506,30 zł, za II/2005 r. – 736,20 zł, za III/2005 r. – 434,30 zł, za IV/2005 r. – 393,30 zł, za V/2005 r. – 311,70 zł, za VI/2005 r. – 567,00 zł, za VII/2005 r. – 339,30 zł, za VIII/2005 r. – 679,90 zł, za IX/2005 r. – 796,80 zł, za X/2005 r. – 860,10 zł, za XI/2005 r. – 1.499,10 zł, za XII/2005 r. – 868,20 zł, za I/2006 – 947,00 zł, za II/2006 r. – 913,00 zł, za III/2006 r. – 919,00 zł, za IV/2006 r. – 906,00 zł w łącznej kwocie 11.677,20 zł.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2008 r., Sąd Rejonowy w O., na podstawie art. 7 ust. 1 u.o.p.z. orzekł wobec „K.” Spółka z o.o. karę pieniężną w wysokości 1000 zł, na podstawie art. 23 ustawy oraz art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił wymieniony podmiot zbiorowy od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, rozstrzygnął również o kosztach nieopłaconej obrony, udzielonej „K”. Spółka z o.o.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się w dniu 5 lipca 2008 r.

Kasację od powyższego wyroku wniósł Prokurator Generalny.

Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. i art. 40 u.o.p.z. zaskarżył wyrok w całości, na korzyść podmiotu zbiorowego – „K.”. Sp. z o.o.

Zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa materialnego - art. 5 wymienionej ustawy, poprzez wyrażenie błędnego poglądu prawnego, że przepis ten mógł być podstawą odpowiedzialności podmiotu zbiorowego „K.” Sp. z o.o., za czyn zabroniony pod groźbą kary, popełniony przez L. K., działającą w imieniu i na rzecz Spółki jako prezes zarządu.

Podnosząc ten zarzut, Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zarzut kasacyjny okazał się zasadny w stopniu oczywistym, co skutkowało wydaniem orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

Analiza akt sprawy, w szczególności wyroku Sądu Rejonowego w O., co do którego nie sporządzono uzasadnienia, wskazuje, że Sąd I instancji mylnie przyjął, iż w rozstrzyganym przedmiocie oprócz przesłanek z art. 3 i 4 u.o.p.z., spełnione zostały te, które określono w art. 5 u.o.p.z. Faktycznie jednak, Sąd ten nie poddał prawidłowej analizie treści przepisu art. 5 u.o.p.z., a ta niewątpliwie pozwoliłaby na uniknięcie błędnego rozstrzygnięcia.

W myśl uregulowania zawartego w art. 5 u.o.p.z., w brzmieniu obowiązującym w czasie orzekania przez Sąd Rejonowy, podmiot zbiorowy podlegał odpowiedzialności za czyn zabroniony pod groźbą kary, jeżeli do popełnienia tego czynu doszło w następstwie co najmniej braku należytej staranności w wyborze osoby fizycznej, o której mowa w art. 3 pkt 2 lub 3, lub co najmniej braku należytego nadzoru nad tą osobą - ze strony organu lub przedstawiciela podmiotu zbiorowego. Osobą fizyczną, o której mowa w art. 3 pkt 2 i 3 ustawy, jest osoba:

- dopuszczona do działania w wyniku przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków przez osobę, o której mowa w pkt 1,
- działająca w imieniu lub w interesie podmiotu zbiorowego, za zgodą lub wiedzą osoby, o której mowa w pkt 1.

W pkt 1 art. 3 ustawy mowa o osobie "działającej w imieniu lub w interesie podmiotu zbiorowego w ramach uprawnienia lub obowiązku do jego reprezentowania, podejmowania w jego imieniu decyzji lub wykonywania kontroli wewnętrznej albo przy przekroczeniu tego uprawnienia lub niedopełnieniu tego obowiązku". Do kręgu osób wskazanych w pkt 2 i 3 przepisu art. 3 ustawy, nie należą więc osoby, które w strukturze podmiotu zbiorowego działają w jego imieniu lub w interesie i w ramach własnego uprawnienia lub obowiązku - a więc w odniesieniu do spółek prawa handlowego - prezesi i członkowie zarządów. W tej kwestii Sąd Najwyższy wypowiedział się w szeregu orzeczeniach (zob. np. postanowienie z dnia 5 maja 2009 r., IV KK 427/08, OSNKW 2009, z. 7, poz. 57

oraz wyroki: z dnia 6 kwietnia 2011 r., V KK 15/11, OSNKW 2011, z. 8 poz. 72; z dnia 11 kwietnia 2011 r., V KK 57/11, LEX nr 794533; z dnia 4 listopada 2011 r., V KK 136/11, LEX nr 1055044; z dnia 7 marca 2012 r., III KK 265/11, LEX nr 1163199).

W konsekwencji, popełnienie czynu zabronionego przez L. K., pełniącą funkcję prezesa zarządu „K.” Spółka z o.o., nie stanowiło podstawy prawnej do orzeczenia odpowiedzialności podmiotu zbiorowego, a więc wymienionej Spółki, za czyny zabronione pod groźbą kary. Nałożenie takiej odpowiedzialności byłoby możliwe w razie popełnienia czynu zabronionego przez osobę wymienioną w art. 3 pkt 2 lub pkt 3 ustawy, ale przy zaistnieniu wskazanej wyżej, ujętej w art. 5 ustawy, przesłanki zawinienia.

W świetle przedstawionych wywodów, za wadliwe i naruszające w sposób rażący przepis art. 5 u.o.p.z. należy uznać rozstrzygnięcie zawarte w wyroku Sądu Rejonowego w O.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok, a wobec braku podstaw do wydania innego orzeczenia reformatoryjnego niż wymienione w art. 537 § 2 k.p.k. - przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania. Sąd ten powinien mieć na uwadze, przy ponownym rozpoznawaniu niniejszej sprawy, przedstawione wyżej poglądy, których nie dezaktualizuje, na gruncie przedmiotowej sprawy, wejście w życie z dniem 14 listopada 2011 r. ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 191, poz. 1135).